

Dombiratosi Községi Tanács Végrehajtó Bizottsága
5745. D o m b i r a t o s Lenin utca 42. Tel.: 6.

Tárgy: Szovjet hősi halottakról adat-
közlés

Járási Könyvtár Igazgatójának

M e z ő k o v á c s h á z a

A község helytörténetének gyűjtéséhez szükséges adatszolgá-
tatást az alábbiak szerint küldöm meg:

Községünkben 7 szovjet hősi halott van eltemetve közös sírban
a helyi temetőben.

A szovjet hősi halottak 1944. szeptember és október hónapban
estek áldozatul a felszabadítás során Dombiratos község és a
szomszédos községek határában. Az elesett szovjet katonákat
Dombiratos községbe szállították be és a Lenin és a Béke utca
keresztvezérlésében lévő helyiségtábla mellett közös sírban helyez-
ték ideiglenes temetésük alkalmával.

Majd a harcok befejeztével az ideiglenesen eltemetett szovjet
hősök maradványait a dombiratosi helyi köztemetőbe lettek el-
temetve a szovjet elvtársak jelenlétében,

A szovjet hősi halottak neve: Nyelusenkó Cserev Pavlov, a
többi nevek ismeretlenek.

A hősök hozzátartozóinak nevét nem tudtuk és így levelező kap-
csolatot tartottunk fenn a Budapest Kamara erdőben lévő szovjet
egység Nagy László nevű magyar tolmáccsal.

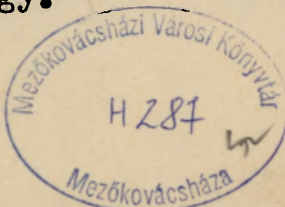
Ezen kapcsolat révén 1968. április 4-én egy szovjet katona a
Kamara-erdői Parancsnokság részéről megbízott tiszt elvtárrsal
megjelentek községünkben, mivel az ismeretlen közkatona nagy-
bátyja községünkben van eltemetve a 7 szovjet katona között.

Az itt járt szovjet közkatona nevét nem tudjuk, azonban a kísé-
rője Nagy László tomács volt, akinek címe Budapest 112. vagy
115 postafiók szám, Kamara erdő 35-39. szám. Ettől az elv-
társtól tudnánk meg az itt járt szovjet katona és tiszt nevét.

A helyi uttörőcsapat a következő adatokat gyűjtötte össze az
elesett hősi halottakról:

- 1./ Dombiratos községben 1944. szeptember és október elején az
akkori tolmács Nyerges József dombiratosi lakos elmondása
szerint egy haditudósító járt Dombiratoson, akinek neve:
Grigor; lakhelye: Nyetró Petropojsz, Novini Gajdin utca.
A kísérek:
Buri, rendfokozata főhadnagy, lakhelye: Taskent.
Csukovnyik, rendfokozata hadnagy.

HELYTÖRTÉNET 307

2011. 11. 13

2./ Az elhunytakra nézve az alábbi értesüléseink vannak:

Név: Dimitrov Vologyka, személy és egyéb leírásai: magassága 190 cm. hátán forradás és nagy mélyedés volt, valamint a sebesülés következtében keletkezhetett, életkora: 50 éves. Őszes haja, állítólag a Szovjetunióban egy kiskorú egymeke volt. Dombiratoson két hétig ápolták és 1944. október hónapban halt meg Szabó István dombiratosi lakosnál.

Név: Nyikoláj rendfokozata: lovas, hadtápos főhadnagy, polgári foglalkozása: mezőgazdász, személyleírása: kb. 180 cm. magas, gesztenyés színű haja, 45 év körüli, ki malária betegségben Kossuth utca Nyerges János féle lakáson kb. egy hétig feküdt betegségében, majd ezt követően meghalt.

Dombiratos községben 1944. őszén eltemettek egy olyan szovjet harckocsizó, aki az egyik lábát Nagykamárás község határában vesztette el, harckocsijának kilövése alkalmával. Súlyos sebesüléssel hozták Dombiratosra, ahol sérüléseibe belehalt és Dombiratos községben lett eltemetve. Magassága: 160-170 cm. haja: barnaszínű, ismeretlen volt, állítólag Dimitrovnak hívták.

Olyan értesüléseink is vannak, hogy Dombiratos községben eltemettek egy 40 év körüli harcok során elesett szovjet katonát, akinek a Szovjetunióban 4 családja maradt. Sebesülése ideje alatt a családról készült fényképeket megmutatta az akkori helyi tolmácsnak Nyerges Jánosnak, mivel a sebesült a tolmács szomszédságában volt elszállásolva. Személyleírása: haja barna színű, bajusza rövidre vágott.

Az elmondások szerint 1944. őszén többek között 4 szovjet katona volt elszállásolva Dombiratoson, egy tiszt és három közlegény.

A 3 közlegény lovaskocsival Dombiratos és Nagykamárás közötti frontra mentek ki, azonban Nagykamárásról a magyar tüérek ágyuval lötték őket. Mindhároman a helyszínen meghaltak. A katonák közül 2 szőke és egy barna volt, kb. 160 - 165. cm. magasak voltak mindhároman, 1926-27-évben születtek.

További értesüléseink szerint 1945. elején egy hazatérő szovjet katona Dombiratos községben felismerte apja nevét az egyik sírfeliraton.

Dombiratos községben eltemetett szovjet katonák mellé elhelyezték a személyi irataikat és üveglap közé a halott mellé tették. Mezőkovácsháza községben felállított akkori szovjet parancsnokságtól egy szovjet tiszt Dombiratos községbe érkezett és intézkedésére az ideiglenesen eltemetett szovjet katonákat a közös sírból felvették és helyi temetőben helyezték őket örök nyugovóra, majd a személyi iratokat, amelyek a halottakkal voltak eltemetve, felszedték és az iratokat a tiszt magával vitte.

Dombiratos községben 1944. ősztől kezdődően egy szovjet tiszt és 2 szovjet közlegény Vologyka és Mihály egy szovjet páncélkocsival együtt néhány hónapig Domonkos József és Czank Béla helyi lakosoknál tartózkodott, mivel a szóbanforgó páncélkocsi üzemképtelenné vált.

A tiszt hamarabb ment a frontra, mint a másik két közlegény.
A tiszt hazatérése alkalmával Dombiratoson felkereste a korábbi és a fent említett szálláshelyét, ahol elmondta, hogy Mihály meghalt a fronton, de Vologyka él és hazakerült a Szovjetunióba.

A két szovjet közlegény naponként kiment a szovjet katona sirjához és az odahelyezett vörös drapériáról a nevét leírta saját magának, sőt a drapéria alsó részére feltüntette saját nevét is.

A szovjet sirok gondozásáról a Községi Tanács gondoskodik és a sir anyagi gondozásának fedezetét költségvetésében tervezi.

A jövőben is a legmesszebbmenőkig gondozzuk a szovjet hősi sírokat és éppen ezért 1969. november 7-ig a helyi Béke Tsz. gépműhelyében egy talpon álló vasból készült fáklyát készítettünk a Hősök sirhához, melyek ünnepélyek alkalmával kerülnek hasznosításra égő máglyaként.

A közös sir gondozását még külön segíti a helyi KISZ és az Uttörő-szervezet, mely virágokkal disziti a közös sir emlékművet.
Ünnepélyek alkalmával: április 4-én és november 7-én a párt és tanács, valamint a tömegszervezetek koszorukat helyeznek el a megemlékezésül Magyarország felszabadításáért elhunyt szovjet katonák tiszteletére.

D o m b i r a t o s , 1969. december 4.

Kalocsai Béla
Kalocsai Béla
v.b. elnök